

Ikt. sz.: FFB-40/32-9/2015.

FFB-15/2015. sz. ülés
(FFB-28/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható fejlődés bizottságának**
2015. június 17-én, szerdán, 14 óra 10 perckor
a Magyar Földtani és Geofizikai Intézetben
(Budapest, XIV. kerület, Stefánia út 14.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	5
<i>Tájékoztató a nemzetközi és a hazai klímapolitika aktuális kérdéseiről</i>	5
<i>Hevesi Zoltán Ajtony tájékoztatója</i>	6
<i>Dr. Pálvölgyi Tamás tájékoztatója</i>	8
<i>Kérdések, vélemények</i>	15
<i>Hevesi Zoltán Ajtony válasza</i>	16
<i>Dr. Pálvölgyi Tamás válasza</i>	17
<i>A víziközmű-szolgáltatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló T/4821. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	21
<i>Hevesi Zoltán Ajtony hozzászólása</i>	21
<i>Hozzászólások és határozathozatalok</i>	22
<i>Egyes törvények vízgazdálkodási és tűzvédelmi tárgyú, illetve közszolgáltatás ellátásával összefüggő módosításáról szóló T/4822. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	24
<i>Dr. Magyariné dr. Nagy Edit hozzászólása</i>	25
<i>Hozzászólások és határozathozatalok</i>	25
<i>Egyebek</i>	27
<i>Az ülés berekesztése</i>	28

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a nemzetközi és a hazai klímapolitika aktuális kérdéseiről
Tájékoztatót ad:
Köztársasági Elnöki Hivatal képviselője
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium képviselője
Magyar Földtani és Geofizikai Intézet képviselője
Klímabarát Települések Szövetségének képviselője
2. A víziközmű-szolgáltatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/4821. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
3. Egyes törvények vízgazdálkodási és tűzvédelmi tárgyú, illetve közszolgáltatás ellátásával összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat (T/4822. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Bencsik János** (Fidesz), a bizottság alelnöke

Bartos Mónika (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Heringes Anita (MSZP)
Kepli Lajos (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz) Bencsik Jánosnak (Fidesz)
Manninger Jenő (Fidesz) Bartos Mónikának (Fidesz)
Simonka György (Fidesz) Varga Gábornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs munkatárs

Meghívottak

Dr. Fancsik Tamás igazgató (Nemzeti Földtani és Geofizikai Intézet)
Dr. Pálvölgyi Tamás, a Nemzeti Alkalmazkodási Központot vezető igazgatóhelyettes
Hevesi Zoltán Ajtony helyettes államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)
Lukács Ákos főosztályvezető (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)
Dr. Sebestyén Balázs Péter kiemelt közszolgáltatások referense (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)
Dr. Gondos Levente parlamenti titkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)
Dr. Magyariné dr. Nagy Edit helyettes államtitkár (Belügyminisztérium)
Dr. Bódi József (Belügyminisztérium)
Kléber Adrienn (Belügyminisztérium)
Kolossváry Gábor főosztályvezető (Belügyminisztérium)
Szabó Rita (Miniszterelnökség)
Verbics Krisztina (Miniszterelnökség)

(Az ülés kezdetének időpontja: 14 óra 10 perc)

Az ülés megnyitása

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelettel köszöntöm a Fenntartható fejlődés bizottsága tagjait, a szakértőket, meghívott előadóinkat. Nagy tisztelettel kérek mindenkit, hogy foglalják el a helyüket, hogy megkezdhessük a bizottságunk kihelyezett ülését.

Mint emlékeztető, az elmúlt év őszén, szeptemberben-októberben, az éves munkaterv összeállításánál döntött úgy a bizottság, hogy tematikus bizottsági ülés keretében kíván foglalkozni a hazai és nemzetközi klímapolitika aktuális kérdéseivel. Ennek a napirendi pontnak a megtárgyalására kerül sor a mai napon 1. napirendi pontként.

2. napirendi pontként a víziközmű-szolgáltatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat részletes vitájára kerül sor mint kapcsolódó bizottság.

A 3. napirendi pontban egyes törvények vízgazdálkodási és tűzvédelmi tárgyú, illetve közszolgáltatás ellátásával összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat részletes vitájára kerül sor, szintén kapcsolódó bizottságként.

A 4. napirendi pontban az egyebek megtárgyalására kerül sor.

Jelzem, hogy a bizottsági ülésünk határozatképes.

Dr. Turi-Kovács Béla képviselő urat személyemben helyettesítem, Manninger Jenő képviselő urat Bartos Mónika képviselő asszony helyettesíti, Simonka György urat pedig Varga Gábor képviselő úr helyettesíti, így megállapítom, hogy 8 mandátummal a bizottság határozatképes.

Tisztelettel kérdezem, hogy a napirenddel kapcsolatosan van-e valakinek kérdése, illetve észrevétele. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, akkor a napirend elfogadásáról szavazunk. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 8 egyhangú igen szavazattal a bizottság elfogadta a mai napirendjét.

Nagy tisztelettel köszöntöm a mai kihelyezett ülésünk házigazda intézményének vezetőjét, dr. Fancsik Tamás igazgató urat, és tisztelettel köszöntöm a Földtani Intézet igazgatóhelyettesét, a Nemzeti Alkalmazkodási Központ vezetőjét, dr. Pálvölgyi Tamás urat.

Tájékoztató a nemzetközi és a hazai klímapolitika aktuális kérdéseiről

Az 1. napirendi pont keretében tájékoztató meghallgatására kerül sor a nemzetközi és hazai klímapolitika aktuális kérdéseiről két előadás keretében, majd azt követően pedig kérdésekre, észrevételekre, hozzászólásokra, vitára nyílik lehetőség.

Arra kérném az előadóinkat, hogy maximum 20-20 percben foglalják össze a mondandójukat, majd azt követően egy 30-40 perces kérdésre-vitára-tárgyalásra nyílik lehetőség, és utána térnénk át a 2. és a 3. napirendi pontban taglalandó részletes vitákra.

Tisztelettel köszöntöm Hevesi Zoltán Ajtony helyettes államtitkár urat a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium részéről, Lukács Ákos főosztályvezető urat, továbbá dr. Sebestyén Balázs Péter urat, a kiemelt közszolgáltatások referensét és dr. Gondos Levente parlamenti titkárát. Tisztelettel köszöntöm a napirendi pont tárgyalásánál megjelent Szabó Rita és Verbics Krisztina munkatársakat a Miniszterelnökség részéről, akik alapvetően az európai uniós politikával, együttműködési kérdésekkel foglalkoznak a Miniszterelnökségen, és ennek megfelelően megfigyelőként vesznek

részt, miután az általunk tárgyalt napirendi pont európai uniós összefüggésekben is értékelhető és értelmezhető.

Tisztelettel kérem Hevesi Zoltán Ajtony helyettes államtitkár urat, hogy legyen szíves a bevezető tájékoztatóját megtartani. A mikrofont körbe fogjuk adni, ha az asztalnál, a jelenlegi helyén szeretné elmondani; ha esetleg előadást szeretne tartani, diát vetíteni, akkor a pulpitus is rendelkezésre áll. Azért adjuk körbe a mikrofont, mert a parlamenti körülményektől eltérően itt nincs telepítve az a hangosítási és szavazatszámológási egység, ami bizottsági üléseken megszokott, viszont a jegyzőkönyv hitelessége érdekében fontos, hogy támasztékképpen hangfelvétel is szülessen a gyorsírással rögzített jegyzőkönyv mellett.

Hevesi Zoltán Ajtony tájékoztatója

HEVESI ZOLTÁN AJTONY helyettes államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Előadással nem készültünk, a tájékoztatót szóban itt szeretném megtartani.

Szeretnék egy rövid kitekintést adni az aktuális nemzetközi klímapolitikai történésekről, illetve ezt követően a hazai aktuális klímapolitikai történések lesznek a téma. Kezdjük akkor a nemzetközi oldallal.

Mindannyian tudjuk, hogy jelenleg az év végi párizsi klímacsúcsra történő felkészülés jegyében zajlanak a nemzetközi klímapolitikai események. Ennek jegyében került sor 2015. június 1-11. között egy ülésre Németországban, Bonnban. Magyarország az EU tagjaként vett részt ezen az ülésen. Magyarországot a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Klímapolitikai Főosztálya képviselte.

Három stratégiai jelentőségű ügyről esett szó ezen a tárgyaláson. Az új globális egyezmény alapjául szolgáló genfi tárgyalási szöveg egyszerűsítése és rövidítése volt a fő cél. Itt a cél az volt, hogy az átfedéseket kiszűrjük, illetve a 2020 előtti ambíciónövelés kérdései voltak még terítéken. A 2. pont a Kiotói Jegyzőkönyv második kötelezettségvállalási időszakának megnyitott metodikai kérdéseinek lezárása volt, ennek a lezárása zajlott ezen az ülésen. Itt el kell mondanunk, hogy hazánk 2015. június 3-án ratifikálta a dohai módosítást, így a G20-ból elsőként, az EU-t tekintve pedig az élcsoporthoz tartozunk, akik ezt a ratifikációt végrehajtották. Multilaterális értékelésre került sor ezenkívül az ülésen, amelyet sikerrel teljesített hazánk, prezentáltunk is a Kiotói Jegyzőkönyv és az EU-s klímapolitika alatt 1990-től elért eredmények kapcsolatában, valamint természetesen válaszoltunk az előzetesen az ülés alatt feltett kérdésekre.

A részletekről röviden beszámolnék még. Az ülés fő célja, mint említettem, az, hogy az a 86 oldalas tárgyalási szöveg, amit eddig sikerült prezentálni, jelentősen lerövidüljön. Ez sajnos még ebben a tárgyalási fázisban nem tudott megszületni, bár azért haladtunk ez irányban előre. 68 oldalasra rövidítették a felek ezt az anyagot, de ez még mindig nagyon messze áll attól a 20-22 oldalas anyagtól, ami elvárás minden fél részéről, és amely alapját képezheti majd a párizsi csúcson aláírandó anyagnak. Ennek kapcsán, hogy nem sikerült lerövidíteni ebben a szakaszban még ezt az anyagot, a felek abban állapodtak meg, hogy a társelnökre bízzák, hogy a bonni konferenciát követően, július 24-ére egy új szöveget állítsanak össze, amelyben különválasztják a majdani egyezménybe kerülő, illetve az egyezménnyel elfogadandó COP-döntésekbe tartozó szövegjavaslatokat. Tehát azt tudjuk mondani, hogy most várjuk ezt az anyagot július 24-ére, és ezt követően a tárgyalás további etapján tudunk ezen tovább dolgozni a felekkel együtt.

Elhangzott ugyanakkor, hogy mindenképpen fel kell gyorsítani ezt a munkát, hiszen most már csak fél évünk van év végéig, és jelenleg még mindig csak a technikai kérdések merülnek fel az anyaggal kapcsolatban, és még mindig hátravannak a nehéz

politikai viták. Ezt követően, amikor 24-én a társelnök megküldi a már vélhetően rövidített anyagot, ennek az anyagnak a következő tárgyalási fordulójára szeptemberben kerül sor, majd októberben folytatódik a kidolgozása.

Röviden most ennyi a kitekintés a jelenleg legaktuálisabb nemzetközi klímapolitikai eseményről.

Most a hazai klímapolitikai eseményekről néhány szót szeretnék szólni. Ugye, azt nem kell elmondanom, mindannyiunk számára vélhetően ismert, hogy a nemzeti éghajlat-változási stratégiát 2008-ban fogadta el a parlament, és ezt követően készült el a stratégia felülvizsgálata, vagyis a NÉS-2, amely a 2014-2025 közötti időtartamra készült, de már kitekintéssel egy hosszú távra, 2050-re. Ezt a felülvizsgálatot, vagyis a NÉS-2-t júniusban a kormány elfogadta, és így benyújtásra került az Országgyűlés elé. Az Országgyűlés ezzel kapcsolatban a vitát az őszi ülészenon fogja lefolytatni.

A NÉS-2 több hazai stratégiához és dokumentumhoz is kapcsolódik, mint például a nemzeti energiasztratégiához, a nemzeti közlekedési és infrastruktúra-fejlesztési stratégiához, a nemzeti vidékstratégiához, a nemzeti reformprogramhoz, a nemzeti erdőprogramhoz, a nemzeti környezetvédelmi programhoz, illetve a nemzeti környezettechnológiai és innovációs stratégiához. Azért soroltam fel ezeket a kapcsolódási pontokat, mert ez is mutatja, hogy akkor lehetett egy szerintünk megfelelő szakmai szintű felülvizsgálatot elvégezni, illetve stratégiát megalkotni, ha ezek a kapcsolódó stratégiák és cselekvési tervek már rendelkezésre álltak, és ezek alapján tudtuk elvégezni a felülvizsgálatot, illetve a stratégia elkészítését.

A stratégiával kapcsolatban el kell mondani, hogy amennyiben az Országgyűlés ezt a stratégiát elfogadja – és vélhetően ez így lesz –, akkor nem ér véget a feladat, hiszen ez egy stratégia, és mint minden stratégiának, cselekvési tervre van szüksége, ahol már egyébként a kormány által vitatott stratégia kapcsán felmerülő intézkedések is beágyazásra kerülnek. Hangsúlyozom, hogy ez egy stratégia. Több olyan javaslatot kaptunk ezzel kapcsolatban, ami intézkedési szintű lebontásra utalt, ezeket az intézkedéseket természetesen be szeretnénk építeni, de nem feltétlenül a stratégiába, hanem még inkább a cselekvési tervbe. Ez a cselekvési terv egyébként egy hároméves időszakra fog megszületni.

A NÉS-2 háromszintű célrendszerre épül, amelyek célhierarchiába rendeződnek egymáshoz képest. A célhierarchián belül az átfogó célok a hazai éghajlat-politika fő prioritásait határozzák meg, míg a tematikus célkitűzések, a specifikus célok adják az átfogó célok részletesebb szakterületi kifejtését.

Végül a stratégiával kapcsolatban elmondanám a főbb tartalmi elemeit, amit gondolom, sokan ismernek, de ez mutatja be azt, hogy mennyire összetett ez a stratégia, és nem csak az előző stratégia felülvizsgálata. Az első eleme a nemzeti éghajlat-változási stratégia felülvizsgálati dokumentációja. A második eleme a magyarországi éghajlat-politikai stratégia alapjai. A harmadik rész a 2050-ig tartó üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésének lehetőségeit vizsgáló tartalom, vagyis a hazai dekarbonizációs útiterv. A negyedik fő rész a klímaváltozás hatásához való alkalmazkodás ágazati cselekvési feladatait kijelölő nemzeti alkalmazkodási stratégia. Végül a különböző horizontális eszközök szerepének a bemutatása a klímaváltozás elleni küzdelemben, gondolok itt a szemléletformálásra, a kutatásra, a kutatásfejlesztésre, az innovációval kapcsolatos feladatokra, illetve természetesen az ehhez kapcsolódó fejlesztéspolitikai célokra.

Röviden ennyit szerettem volna elmondani mind a nemzetközi területtel kapcsolatos, aktuális témákat érintően, illetve a hazai területet érintően. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük szépen a beszámolót. Ezt követően a Nemzeti Alkalmazkodási Központ részéről Pálvölgyi Tamás központvezető úr fog tájékoztatást adni. Emlékezetes mindannyiunk számára, hogy 2012 decemberében módosításra került az éghajlat-változási törvény, amely egy új szerkezetű nemzeti éghajlatváltozással kapcsolatos stratégia megalkotására adott feladatot és iránymutatást a kormányzat részére, amely stratégiai keretrendszernek tartalmaznia kell a hazai dekarbonizációs útitervet, a nemzeti alkalmazkodási stratégiát, illetve döntés született arról a törvény előírásainak megfelelően, hogy létre kell hozni a nemzeti alkalmazkodási térinformatikai rendszert, amely egy metaadatbázis, egy elemzési keretrendszer, egy segédeszköz, amely a éghajlatváltozással kapcsolatos területi és ágazati hatások, különbségek mérésére, modellezésére, a szükséges beavatkozások irányának meghatározására ad támpontot és segítséget, hiszen az éghajlatváltozással kapcsolatos kitettség, érzékenység, alkalmazkodóképesség és sérülékenység is modellezhető mind területi, mind pedig ágazati szempontok figyelembevételével.

Pálvölgyi Tamás igazgatóhelyettes úré a szó.

Dr. Pálvölgyi Tamás tájékoztatója

DR. PÁLVÖLGYI TAMÁS igazgatóhelyettes (Nemzeti Alkalmazkodási Központ): *(Előadását projektoros kivetítés kíséri.)* Köszönöm szépen. Tisztelt Képviselő Hölgyek, Képviselő Urak! Tisztelt Meghívottak, Résztevők! Kedves Kollégák! Nagyon örülök, hogy ez a téma terítékre került, két okból is. Az egyik aktualitását a helyettes államtitkár úr megvilágította: a NÉS-2 az elfogadás küszöbén van, és remélhetőleg a következő hónapokban pont kerül ennek a fontos stratégiának a végére.

A másik ok pedig az, amit mindannyian tudunk és megtapasztalunk, hogy az éghajlatváltozás nem fog minket elkerülni. Ha ezt nemcsak elhisszük, hanem át is érezzük, akkor nyilvánvaló, hogy stratégiai keretrendszerben kell gondolkodni, ami a megelőzés és a felkészülés útját kijelöli.

Talán trivialisok vannak ezek a dián, de mégis fontosnak tartom, hogy tekintsük át, hogy miért kell stratégia az éghajlatváltozásra. Elsősorban azért, mert ez egy nemzetstratégiai megmaradási kérdés. Magyarországot, a Kárpát-medencét a várható éghajlatváltozás olyan mértékben fogja érinteni, ami átfogó nemzetbiztonsági kérdéseket is fölvet, és ennek stratégiai jelentőségét, azt hiszem, nem kell hangsúlyozni.

Egy másik ok, hogy egy komplex problémakör – ahogy államtitkár úr is utalt az előadásában erre –, nem egy ágazatot érint, nem egy társadalmi réteget, nem egy gazdasági tevékenységet, hanem mindegyiket. Ebből az is következik, hogy azokat a horizontális szempontokat, amiket többek között a NÉS-2 fejtett ki, az éghajlatvédelem horizontális szempontjait integrálni szükséges, mert ha nem integráljuk, akkor a stratégia papír marad, és azok a kockázatok, amelyeket el kell kerülni, és azok a lehetőségek, amiket meg érdemes kihasználnunk, valószínűleg kihasználatlanul maradnak, illetve nem tudjuk elkerülni a kockázatokat.

Végül, de nem utolsósorban azért is kell stratégia, mert az Európai Unió ez évtől megnyíló támogatási forrásai nagyon erőteljesen igénylik, megkövetelik azt, hogy az éghajlatvédelmi célú felhasználást tervezzük, ezeket külön ki is mutassuk, fel tudjuk mutatni, hogy azok a támogatások, azok a támogatott beruházások, projektek, amelyek uniós forrásból valósulnak meg, egyértelmű éghajlatvédelmi hasznokkal rendelkeznek.

Ahhoz, hogy ezt a klímavédelmi stratégiai keretrendszert fölvezolhassuk, először át kell tekinteni a társadalmi szükségleteket és gazdasági igényeket. Ígérem,

hogy erről a nagyon bonyolult ábráról túl sokat nem fogok beszélni, mégis megpróbáltuk egy egységes szerkezetben összefoglalni azt, hogy mivel is kell foglalkozni.

Ennek az ábrának a jobb oldalán látják azokat a humán, társadalmi, emberi igényeket, amivel mindannyian mindennap szembesülünk: hajlékra van szükségünk, élelemre, létfenntartásra, fogyasztunk, jövőnk-megyünk, hivatalosabban talán: mobilitási igényeink vannak. Tehát vannak igényeink. Ezeket az igényeket az ábra bal oldalán látható természeti erőforrásokból kell kielégítenünk: ökoszisztéma-szolgáltatások, termőföld, vízkészletek, klíma, ásványi vagyon, energiahordozók, és még lehetne sorolni. A kettő között abban a kék tartományban vannak a különböző gazdasági rendszerek.

Mindezek együttesen termelnek, úgymond, hulladékot, okoznak levegőszennyezést és vízszennyezést, és abban a felső narancssárga felhőben elhelyezkedő, alkalmazkodási felkészülési stratégiáknak egyszerre kellene választ adniuk mind az igények értelmes és ésszerű befolyásolására, mind a természeti erőforrások értelmes, ésszerű, okos hasznosítására, mind pedig a középben elhelyezkedő gazdasági ágazatok, társadalmi tevékenységek értelmes és ésszerű fejlesztésére. Ez nem könnyű feladat. Hogy mennyire nem könnyű – csak fölrajzolni könnyű, de megoldani nem ezt az ábrát –, az integrált megközelítés igénye. Mert azt látjuk, hogy az igényektől a természeti erőforrásokig húzódó ív egy komplex rendszert alkot, és ennek a komplex rendszernek négy nagy összetevője van.

Vannak ható tényezők, és ennek egyike az éghajlatváltozás, fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy nem az egyetlen. Tehát egy nagyon fontos, kiemelt kérdéskör, de ugyanilyen fontosságúnak kell tekinteni a biológiai sokféleség csökkenését, a különböző környezetterheléseket, a területhasználat minden határon túli növekedését, és még lehetne sorolni.

A komplex hatótényezőket befolyásolják természetesen a természeti erőforrások, és nem utolsósorban befolyásolják a társadalmi-gazdasági feltételek – ezek már inkább lokálisabban értelmezhető szempontok –, a tulajdonviszonyok, a piacok fejlettsége, a képzettség, a tudás, a kultúra és nem utolsósorban az erkölcs, az etika, a jólét és egyéb, már nem is lokálisan, hanem az ember dimenziójában értelmezhető fogalmak. Tudjuk, hogy vannak általános hajtóerők a globalizációtól a fogyasztási szokásokon át az uniós támogatásokig, ez is sorolható, és ezek egy roppant bonyolult, szövevényes rendszert alkotnak. Mindezeknek az eredője adja majd azokat a szakpolitikai törekvéseket – és itt hangsúlyosan nem éghajlat-politikai, hanem inkább társadalomfejlesztési, gazdaságfejlesztési, társadalmpolitikai, fejlesztéspolitikai célokra gondolok –, amelyeket az alsó kék felhőben tüntettem fel.

Itt megint csak azt a vágyat vagy álmod tudom megfogalmazni, hogy ha nem foglalkozunk kellő mélységgel e négy rendszer mindegyikével, akkor azok a stratégiák, amelyek akár foglalkoztatás javítására, életminőség javítására irányulnak, valószínűleg fókuszátlanok maradnak, és ennek a fókuszátlanságnak hosszú távon ára van, tehát olyan stratégiákat kell készítenünk, amelyek ezekre a tényezőkre igyekeznek választ adni. Ez most egy nagy ugrás lesz az elmélettől a gyakorlat felé, de ez is igény.

Ezen az ábrán a primerenergia-felhasználás tendenciáját és jövőképeit tüntettem fel, egy aktuális szakpolitikai dokumentum felülvizsgálatára alapozott ez az idősor. A nemzeti energiastratégiára ez év tavaszán új jövőképek készültek. Az energiastratégia hagyományos elnevezését használva az „ölbe tett kéz” az alapesetet, referenciaesetet tételezi fel, tehát ha minden úgy megy, ahogy eddig, angol szóhasználatban a „business as usual” megnevezést szokta érdemelni az „ölbe tett kéz”. Van egy feltételezett „közös erőfeszítés”: azok a szakpolitikai törekvések,

amelyek az energiahatékonyság-javítás és az energiatakarékosság mentén azonosíthatók, de úgy tűnik, hogy a tényadatok a valóságot felülírják, mert a primerenergia-igények csökkennek, és az a „policy változat”, amit nagyon halvány zölddel mertem csak berajzolni, az energiaigényesség jövőbeni kivetítésén alapul.

Itt szeretnék visszautalni arra, hogy az energiastratégia 2011-es országgyűlési határozat elfogadott változata három forgatókönyvet tartalmazott. Volt egy zöld forgatókönyv, ami nagyobb ambíciókat vázolt, mint az „ölbe tett kéz” és a „közös erőfeszítés”. És talán azért lenne érdemes ismét elővenni a zöldnek vagy policynek vagy bárminek nevezett, ambiciózusabb forgatókönyvet, mert azok a nemzetközi éghajlatvédelmi törekvések, amelyek most felsejlenek Párizs előtt, valószínűleg nagyobb ambíciókat igényelnek majd a tagállamoktól, és így tőlünk is. Igény ez is. Ez egy nagyon érdekes összefüggés, egy háttérben lappangó összefüggés a hazai szénfelhasználás és az import-villamosenergia vonatkozásában.

Ezen az ábrán azt látják, hogy a '90-es évektől napjainkig a hazai lignit aránya a villamos energia felhasználásban hogyan alakult – ez a szürke görbe –, gyakorlatilag elfeleződött, ugyanebben az időben az import aránya pedig több mint a duplájára nőtt. Könnyen lehet mondani, hogy a kettő között nincs összefüggés, de annyiban biztos, hogy van, hogy az importált villamos energiának a túlnyomó része határainkon kívüli szenes erőműből származik. És itt felmerül egy nem éghajlat-politikai, hanem fenntarthatósági kérdés, hogy vajon ez az átterhelés, amit teszünk, rendben van-e. Importáljuk a villamos energiát, ez számos energiapolitikai, ellátásbiztonsági és a későbbiekben esetleg árkérdést, tehát jóléti kérdéseket is fölvet – az importfüggőséggel kapcsolatos mérlegelési szempontokra gondolok itt. De azt is látnunk kell, hogy ennek az importnak egy jelentős része szén-energiahordozókból kerül előállításra. És amikor hosszú távú erőmű-fejlesztési elképzelésekről születnek majd döntések, és amikor majd a Fenntartható Fejlődés bizottsága ezeket remélhetőleg megtárgyalja, akkor érdemes visszagondolni erre az ábrára, hogy vajon a hazai szénfelhasználás fenntarthatósági szempontból előrébb vagy hátrébb van, mint az import-villamosenergiából származtatott vagy pontosabban a szénből, import-villamosenergiából származtatott energiahordozó esetében.

Egy kicsit forduljunk az éghajlatváltozás felé. Ismert tények, de talán mégsem fölösleges összegyűjteni, hogy pontosan mi is az a tudás, amivel a tudósok most rendelkeznek, mi az, amiben biztosak, és mi az, amiben esetleg kétségek vannak. Széles körű tudományos konszenzus van annak vonatkozásában, hogy megváltozott a földi légkör összetétele. Az, amit megtanultunk a középiskolában, hogy miből áll a légkör, ma már nem igaz. Ennek a változó összetételnek az egyik fő összetevője a szén-dioxid, és ezen az ábrán azt tüntettem fel, talán egy árnyalatnyi kritikával a nemzetközi éghajlatvédelmi erőfeszítések vonatkozásában, hogy sem az éghajlatváltozási keretegyezménynek a hatálybalépése a '90-es évek közepén, sem a Kiotói Jegyzőkönyv hatálybalépése a 2000-es évek második felében érdemi változást a szén-dioxid légköri koncentrációjában nem okozott, ami nem egyértelműen ezeknek a nemzetközi egyezményeknek a gyengesége, hanem azoknak a rendkívül bonyolult földi folyamatoknak az eredője, hogy nem lehet egy pillanat alatt ezt a folyamatot megváltoztatni.

Az is látszik, ezen az alsó panelen követhető nyomon, hogy ha földtörténeti léptékben nézzük a szén-dioxid légköri mennyiségét, nagyon megugrott, mert azt látjuk, hogy az elmúlt 800 ezer évben soha nem volt olyan magas, mint ahol a kék csillag látható ezen az ábrán. Ez nyilván elgondolkodtatásra készíthet mindenkit, aki esetleg azon gondolkodik, hogy mégsem biztos, hogy annyi szén-dioxid van a légkörben, ami már bajt okoz. Persze ez az ábra nem azt támasztja alá, hogy ebből

valami nagy baj van, de azt igen, hogy ilyen mértékű fölszaporodása, felhalmozódása a légkörben az üvegházhatású gázoknak földtörténeti időléptékben sem volt.

Akkor mi az, amiben bizonyosak a tudósok? Egyrészt abban – és ezt nagyon fontos üzenetnek tartom –, hogy nem önmagában az éghajlat-változás mértékével van a baj. Az sem jó, hogy olyan nagy, de leginkább a probléma a gyorsasággal van, tehát azzal, hogy nagyon gyorsan következtek be azok a folyamatok. És itt szeretném a tisztelt figyelmükbe ajánlani, hogy az a közkeletű elnevezés, amely egyébként az angol nyelvből szivárgott át a magyar szóhasználatba, a globális felmelegedés, egy téves fogalom. Az éghajlatváltozás nem globális fölmelegedés formájában jelenik meg, hanem lokálisan fog majd jelentkezni, és nem mindenütt a felmelegedés lesz a probléma, hanem lesz, ahol a sok víz, lesz, ahol a kevés, lesz, ahol a viharok gyarapodása, más helyütt meg a téli csapadék csökkenése, míg egészen más helyütt valami egészen más dolog. Tehát a globális felmelegedés fogalmat inkább egy általánosító, nem tudományos tartalmú megközelítésnek kell tekinteni, még akkor is, ha a tudósok rendszeresen használják ezt a fogalmat.

A másik megállapítás, amivel a tudósok közössége egyetért, az, hogy a megfigyelt változások, tehát az éghajlatban bekövetkező megfigyelt változások nagy valószínűséggel – ehhez a „nagyhoz” természetesen a tudósok számokat is hozzárendelnek, valószínűségi szinteket és egyebeket – a mi rovásunkra írhatók. Ez nem egy egzakt tudományos állítás, tehát nincs az kimondva, hogy márpedig erről mi tehetünk, de ebből levezethető a környezetpolitika egyik alapelve, az elővigyázatosság, a klímavédelem szóhasználat ezt hívja mitigációnak, és levezethető belőle egy másik alapelv, a kockázatkezelés, kockázatviselés, ez pedig a klímás szóhasználatban az adaptáció.

Nézzünk egy kicsit a honi berkeink felé: hazai dekarbonizáció. Említette az államtitkár úr is a felvezető előadásában a hazai dekarbonizációs útitervet. Ez az ábra abból származik. Nagyon érdekesek a dekarbonizáció szempontjából jelentős ágazataink. Ez a jelenlegi helyzetet tükrözi, magyarán a szén-dioxid-kibocsátásunk fő forrásait látják itt.

Két dologra hívnám fel a figyelmet: egyrészt van három ágazat, az erőművek – a hő- és villamos erőművek –, a lakossági fűtés és a közlekedés, ami a kibocsátásaink túlnyomó részét okozza. Ezek a fő felelős ágazatok. És amikor valamilyen vizuális környezetben az éghajlatváltozás meg szokott jelenni, akkor általában azt a képet látjuk, mert ezt szokták hozzátenni, hogy egy füstölgő gyárkémény, de nem azt kellene hozzátenni, hanem egy családi ház kéményét vagy egy autót. Tehát nagyon fontos ennek az ábrának az üzenete, hogy a kibocsátások fő felelősei mi vagyunk – az épületeink és az autóink, és természetesen az erőműveink is. Az is egy jó hír, hogy a kibocsátásaink 95 százaléka néhány jól azonosítható tevékenységhez kapcsolódik. Ezeknek egy jelentős részt az Európai Unió emissziókereskedelmi rendszerében rendszeren szabályozott, bocsánat a pongyola szóhasználatért, tehát az ipari tevékenységeknek egy jelentős része emissziókereskedelmi irányelv hatálya alá tartozik, és a kibocsátáscsökkentési potenciáljuk túlnyomó része már kiaknázásra került, illetve további kiaknázása lehetséges; ugyanez nem mondható el erről a két pirossal jelzett sorról.

Ha megnéztük a jelent, akkor érdemes talán egy pillantást vetni arra, hogy mi a jövő. Ez a magyar út, talán mondhatni azt, hogy ez a „virágozzék minden virág” a kibocsátáscsökkentés területén, három fő pillérre támaszkodik. Az egyik pillér az energiahatékonyság javítása és az energiatakarékosság előmozdítása. Ezt látják a sötétkéssel jelölt tartományban. E nélkül, tehát, ha ebben nem tudunk érdemi előrelépéseket tenni; és ennek az előjelei nagyon jók, mert az energiahatékonysági irányelv honosításával kapcsolatos törvény, tehát az energiahatékonysági törvény és a

kapcsolódó végrehajtási rendeletek ehhez megfelelő alapot adnak, hogy hosszú távon is beágyazzuk Magyarországon az energiahatékonyság javítását.

Ugyanez vonatkozik a megújuló energiahordozókra. Ez látszik a zöld tartományban. Megújulók nélkül nincs hosszú távú dekarbonizáció Magyarországon. Ugyanez mondható el az atomenergia alkalmazásáról. Tehát ez a három pillér, ez a három fő pillér, és ha bármelyiket, ha szabad ilyen pongyola kifejezést használnom, ismét kiütnénk, akkor a hosszú távú dekarbonizációban – és itt azt látják – 2050-ig azon kalkuláció alapján, amit elvégeztünk, egy majdnem 65 százalékos dekarbonizáció elérhető Magyarországon, de csak akkor, ha ez a „virágozzék minden virág” elv alapján működik.

Még egy dologra szeretném a figyelmet felhívni, az épületszektorra, amely a második legjelentősebb a kibocsátáscsökkentési potenciálban, de ha ezt az ábrát úgy ábrázoltam volna, hogy a fajlagos költségeket is fölűntetem, akkor toronymagasan az első helyre ugrana, tehát a legkisebb költséggel a legnagyobb kibocsátáscsökkentést az épületszektorban lehet elérni. Ez nem hungarikum, ez így van a világ számos országában, és örvendetes, hogy Magyarországon is sikerült ezt alátámasztani. De azt hiszem, hogy a képviselő hölgyeknek és uraknak ezt nem kell mondani, mert ez is egy trivialitás, csak ez az ábra alátámasztja azt, hogy az épületszektor jelentősége nem lebecsülendő.

Egy nagyon nagy ugrással rátérnék az éghajlatisérülékenység-vizsgálatra. Azt talán az előző ábránál kellett volna említenem, ahol a szén-dioxid-kibocsátáscsökkentés és dekarbonizáció szerepelt, hogy Magyarországnak mekkora is a súlya az Európai Unió kibocsátásaiban. Ez másfél százalék. Tehát Magyarország üvegházhatásúgáz-kibocsátása az Unió egésze kibocsátásának másfél százaléka. Ennek két üzenete van. Az egyik üzenet az, hogy nem mi fogjuk megfordítani vagy tovább javítani az Unió kibocsátáscsökkentési elgondolásait, hiszen mi csak másfél százalékkal rendelkezünk ebben. Természetesen az is levezethető ebből, hogy egy arányos felelősségünk van, tehát az sem elképzelhető, hogy arra hivatkozva, hogy nekünk csak másfél százalék, mi nem foglalkozunk mitigációval, de a figyelmet arra érdemes ráirányítani – és e vonatkozásban a NÉS-2 igyekezett a mérlegelést középre állítani –, hogy az alkalmazkodás vonatkozásában, az éghajlati sebezhetőségünk, a sérülékenység vonatkozásában már korántsem ilyen kicsi úgymond a részesedésünk az Unió problémáiból. Merthogy számos nemzetközi elemzés, tudományos és szakpolitikai elemzés is alátámasztja azt, hogy a Kárpát-medence, hasonlóan az Európai Unió mediterrán térségeihez, bizony az éghajlatváltozás által súlyosan fenyegetett terület.

És ha ez így van – higgyük el, hogy így van –, akkor az éghajlati sérülékenységgel foglalkozni kell, ennek az éppen fejlesztés alatt álló eszköze lesz majd a NATÉR, amit Bencsik képviselő úr oly szép szavakkal harangozott be az előadásomat fölvezető mondatokban. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy rendelkezésre álljon egy olyan eszköztár, ami mind a helyi tervezésben – a helyi alatt értem a járási, települési szintű, megyei szintű tervezést –, mind az ágazati tervezésben információt szolgáltat arról, hogy mennyiben érint minket az éghajlatváltozás.

Én szeretném hangsúlyozni, hogy ez „a mennyiben érint minket az éghajlatváltozás” nem csak csapadék-milliméterek vagy Celsius-fokok, hanem ennél egy komplexebb dologról van szó, és hogy ez a komplexitás mit jelent, a következő ábrán mutatnám be. Egy standard nemzetközi módszertan a sérülékenységvizsgálat, ami azon alapul, hogy az éghajlati sebezhetőség három fő tényezőre vezethető vissza. Egyrészt arra, hogy hogyan változik majd az éghajlat, ezt látják a bal felső kicsi ábrában. Másrészt attól is függ a sebezhetőség, hogy milyen érzékenységgű az a közeg, ami éppen az adott éghajlati problémát elviseli. Ezen az ábrán a városi hőhullámok

közegészségügyi kockázatait látják, amiben az ÁNTSZ, pontosabban jelenkori elnevezésével az Országos Tisztifőorvosi Hivatal igazgatóhelyettes asszonya, Páldy főigazgatóhelyettes-asszony volt a segítségünkre. Nos, a lényeg az, hogy a hóhullámokkal szembeni emberi érzékenység egy ugyanolyan lényeges szempont, mint hogy hogyan változik a klíma. Ez egy humán tényező. És van egy gazdasági tényező is, hogy ha mindez bekövetkezik, tehát jön a hóhullám, nagyon rosszul viseljük, akkor mit tudunk csinálni. Van-e pénzünk klímaberendezésre, van-e hely, ahova el tudunk húzódni, tudunk-e adaptálódni, van-e alkalmazkodóképességünk. Ezt az ábra jobb oldalán látják.

Ennek a háromnak a térinformatikai eredője a sebezhetőség, és látható ezen a kicsi ábrán is, hogy bizony sokkal mozaikosabb lesz a kép, mint amit az éghajlatváltozás sugallana. Tehát, ha összehasonlítják a bal felső ábrát a középső nagyobb, akkor azt látják, hogy azt a többé-kevésbé térben homogén szerkezetet, hogy majd a déli megyéinkben nagyon meleg lesz, az északnyugatiban meg az északkeletiben kevésbé, ezt a sebezhetőség nem képezi le, hanem egy sokkal differenciáltabb kép alakul ki, a járások között óriási különbségek lehetnek, és ez arra hívja fel a figyelmet, hogy akár szomszédos településeken, szomszédos járásokban is az éghajlatváltozásnak eltérő hatásai, következményei lehetnek.

Szintén egy sok évvel ezelőtti kutatás, egy korai sebezhetőségvizsgálat eredménye – részletekbe nem szeretnék belemenni, Bencsik János képviselő úr akkor tatabányai polgármester volt, ha jól emlékszem, amikor ezt a vizsgálatot végeztük. Talán a tudományos munkáról egy zárójeles megjegyzés: maga a kutatás 2007-ben folyt, publikáció 2013-ban lett belőle, mert ilyen lassú az átmenet a publikációs fronton. De nem ez a lényeg, hanem az, hogy ez a sérülékenységvizsgálat azt hozta ki, hogy a Tatabányán élőknek, a tatabányai emberek egynegyede a legsérülékenyebb épülettípusokban él vagy azokban dolgozik. Ennek a következményeiről, az ebből levonható következtetésekről nem mondanék semmit.

Ez egy egészen friss kutatás, egy doktorandusz hölgygel, akinek néhány napon belül lesz majd a doktori védése, elvégeztünk egy vizsgálatot a nagyobb paneles lakótelepek széllel szembeni sérülékenységre. Sajnos az ábra színezése nem túlzottan beszédes, és ennek következtében minden lilának tűnik, de higgyék el – majd látható lesz, amikor ezt az ábrát elkészítjük egy rendezesebb, láthatóbb formában –, óriási különbségek vannak a lakótelepeink között a vonatkozásban, hogy az éghajlatváltozás hogyan fogja majd érinteni.

Szintén egy kutatás – ezt is csak fölillantánám – a turisztikai régiók sérülékenységéről. Itt tényleg csak nagy vonalakban arra irányítanám a figyelmet, hogy a vízre alapoz a turizmus a Balaton és a Tisza-tó esetében, és nemcsak avégett sokkal sebezhetőbb a Tisza-tó térsége, mert másképp érinti az éghajlatváltozás, hanem azért is, mert más a környező élővilág, és más a gazdasági környezet is, más az alkalmazkodási lehetőség, és ebből következően vízre alapozott turizmus vonatkozásában a Tisza-tó sokkal sebezhetőbb, mint a Balaton.

Válaszok. Az egyik válasz – amit igyekeztem valamiféle animált kép formájában föltüntetni – a második nemzeti éghajlat-változási stratégia, és túl sokat nem szeretnék a NÉS-ről megemlékezni, hiszen a képviselő hölgyek és urak ismerhetik ezt a stratégiát, meg majd még fognak is vele foglalkozni. Talán egyetlen dolgot emelnék ki erről a viszonylag sok szöveget tartalmazó diáról, pontosabban két szempontot emelnék ki. Egyrészt abban a megközelítésben, amit az illetékes fősztállyal közösen annak idején kialakítottunk, a NÉS nem egy karmester-stratégia, tehát nem az a célja, hogy más ágazati stratégiákat vezéreljen, mert ha ezt a célt tűztük volna ki, akkor valószínűleg nem sikerült volna a NÉS-sel odáig sem eljutni, ahol most tartunk. Tehát nem írja fölül az ágazati törekvéseket, hanem szempontokat

ad azoknak az éghajlatvédelmi irányba állításához. Ez persze bizonyos szempontból rossz hír, hiszen nem fog majd kötelező korlátokat, szankciókat és egyebeket definiálni a NÉS, de ne becsüljük le ezt a fajta közvetett szemléletformálási szerepét, amit betölthet a stratégia más ágazati tervdokumentumok éghajlatvédelmi irányú befolyásolásában.

A másik fontos gondolat az, hogy sajnos vagy hála istennek – nem tudom, mit mondjak ehhez – nem állhat meg a stratégia egy rövid távú, néhány éves kitekintéssel, hanem közép- és hosszú távra kell tervezni. Az éghajlatvédelemnek ez az egyik legnagyobb nehézsége, hogy hosszú időtávban kell tervezni; csak gondoljanak a GDP-prognózisra, hogy hány évre van Magyarországnak előre GDP-prognózisa. Az én legjobb tudomásom szerint három évre. Az összes többi szakértői anyag, ideérve az Európai Bizottság Primes modellezéséhez nyújtott GDP-információkat, ha hivatalosan akarok fogalmazni, szakértői becslések. Márpedig hosszú távú gazdaságfejlesztési és társadalompolitikai jövőkép nélkül nagyon nehéz hosszú távú éghajlatvédelmet készíteni. Ez egy fontos, még a későbbiekben bepótolandó feladat lesz majd, hogy szükség lesz azokra a hosszú távú gazdaságfejlesztési és társadalompolitikai stratégiákra, amelyeknek a mentén kell majd a NÉS-nek, illetve a NÉS végrehajtását biztosító cselekvési terveknek kialakulnia.

Ezt az ábrát igazán nem fogom magyarázni, mert erről külön lehetne egy 45 perces előadást tartani. Ez a NÉS azon célrendszere, amelyet az államtitkár úr is említett. Talán arra hívnám fel a figyelmet, hogy kezdettől törekedtünk arra, és nagyon örülök, hogy a közigazgatási egyeztetés, illetve a társadalmi vita során ez a vonulat nem kapott léket, hogy egy egységes célrendszert alkossunk átfogó célokkal, ezek legyenek nagyon világosan megfogalmazott átfogó célok, egy nagyon egyértelmű célrendszerrel. Ezt azért tartom kiemelkedően fontosnak, mert ha majd erre ráépül egy intézkedésmonitoring, akkor egyértelműen alá lehet majd támasztani, hogy a megvalósított intézkedések, energiahatékonyság-javítás, megújulók terén vagy bármely más ágazatot érintő éghajlatvédelmi törekvés terén az milyen hasznot hoz. Hiszen minden stratégia annyit ér, amekkora közérdekűséget ki lehet belőle mutatni, és ezen a téren nagyon sok tennivalónk van még, hogy olyan monitoringrendszereket, nyomon követési szoftveres és intézményes megoldásokat találjunk, amelyekkel a tényleges beavatkozások közhaszna, közérdekűsége alátámasztható. És e vonatkozásban fontos az egységes célrendszer, nem vagy nem csak stratégia-tervezési – úgymond – örömszerzés végett.

Még két dologról szeretnék röviden beszámolni. Utaltam arra a sebezhetőség kapcsán, hogy az éghajlatváltozás térben nagyon differenciált következményeket von majd maga után. Ebből az is következik, hogy meg kell vizsgálnunk azt, hogy az alacsonyabb, kisebb térszálakon, mondjuk egy település szintjén az alkalmazkodásnak milyen lehetőségei vannak. Az intézet Nemzeti Alkalmazkodási Központ műhelyében előkészítettünk egy települési alkalmazkodási barométert, ezt most már több mint egy tucat településsel kitöltöttük. Nem szeretném bemutatni magát a kérdőívet, ez egy tizenegynéhány oldalas, nem egyszerűen kitölthető dolog; jelenleg pontosítjuk, finomítjuk ezt. Szeretnénk egy olyan eszközt ezzel a települési alkalmazkodási barométerrel előállítani, ami, ha nem is úgymond önerőből, de szakértői segítséggel anélkül teszi lehetővé a települések alkalmazkodási lehetőségeinek a feltárását, hogy valamiféle mély tanulmányt, hosszas kutatást kelljen folytatni. Hiszen az a településstruktúra, amivel Magyarországon rendelkezünk, nem teszi lehetővé azt, hogy minden településre valamiféle mély vizsgálat kerüljön elvégzésre. Szükség lesz egy olyan eszközre, ami feltárja az alkalmazkodás fő

irányvonalait, és ezt szánjuk a települési alkalmazkodási barométer keretében eszközként.

A végső cél természetesen a települési klímastratégiák. Itt a szóhasználat nem biztos, hogy rendjén van, mert nem biztos, hogy ennek csak klímastratégiának kell lennie, az sem biztos, hogy település, hiszen lehet, hogy több településre készül közösen egy ilyen dokumentum. Az is elképzelhető, hogy bizonyos települések esetében a fenntarthatósági stratégia, a környezeti akcióprogram és a klímastratégia egy dokumentumba kerül be, tehát egy olyan rugalmas helyi tervezési keretrendszer szeretnénk kidolgozni, ami egyrészt nyugszik a sérülékenységvizsgálaton, amit majd a NATÉR-ből tudunk desztillálni, nyugszik a települési alkalmazkodási barométeren, ami az alkalmazkodási lehetőségeket vizsgálja, és nyugszik egy olyan rugalmas módszertanon, hogy amire éppen a település adottságai, lehetőségei, kapcsolatrendszere, tapasztalatai adottak, olyan stratégiai dokumentum készüljön, aminek nyilván az egyik válasza a települési klímaváltozással kapcsolatos stratégiai törekvéseknek az összesítése.

Engedjék meg, hogy egy perc erejéig nagyon röviden bemutassam a Nemzeti Alkalmazkodási Központnak az intézményi háttérét. Egy kicsiny, de – talán elfogultság a részemről, hogy ezt mondom – ütőképes csapatot tudok bemutatni a Nemzeti Alkalmazkodási Központ stábjában. A fő feladat nemcsak az éghajlatváltozással kapcsolatos alkalmazkodás, hanem mindazon földtani és természeti erőforrásokkal kapcsolatos alkalmazkodási feladatok, amelyek megjelenhetnek. Erre talán egy jó példa az a projekt, amellyel reményeink szerint hamarosan a képviselő hölgyek és urak találkozni fognak; az érdeklődők már találkozhattak vele. Tata városában visszajöttek a vizek, azok a vizek, amelyek mindig ott is voltak, kivéve amikor a bányászati tevékenységek miatt a vizet onnan mesterségesen eltávolították. Nos, ezek a visszatérő források igen jelentős problémákat okoznak, mert nem ott térnek vissza, ahol nem zavarnak, hanem ott, ahol zavarnak. Ebből az is következik, hogy ehhez alkalmazkodni kell. Ez ugyanúgy egy alkalmazkodási feladat, mint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, és ezeket a teendőket is igyekezünk a Nemzeti Alkalmazkodási Központ keretében ellátni. Köszönöm szépen a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönjük szépen Pálvölgyi igazgatóhelyettes úrnak a tájékoztatóját. Most pedig kérdésekre, illetve észrevételek megtételére van lehetőség. Kérdezem, hogy kinek van kérdése. *(Jelzésre:)* Bartos Mónika!

Kérdések, vélemények

BARTOS MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a lehetőséget, elnök úr, és azt is köszönöm, hogy kezdeményezte ennek az ülésnek az összehívását, mert nagyon érdekes, ugyanakkor pedig, azt gondolom, pont jó időben beszélünk erről. Igaz, azt gondoltuk, hogy a napokban fogjuk a NÉS-2-t tárgyalni, de jobb is, hogy átkerült az őszi ülészsakra, mert, azt hiszem, mi, bizottsági tagok is jobban fel tudunk készülni egy későbbi egyeztetésre, vagy ha bárkiben valamilyen gondolat megfogalmazódik, akkor azt meg tudjuk beszélni. Ezt nagyon fontosnak tartom, mert valóban az ország felkészülését, alkalmazkodási lehetőségeit vagy ébredését szolgálja ez a stratégia, és meg kell hogy történjen ez az ébredés, azt gondolom.

Ahogy hallottuk, hogy nemzetközi szinten milyen folyamatok zajlanak, bennem az a kérdés fogalmazódott meg – az első előadónkhoz fordulok talán ezzel –, hogy ahogy Bonnban beszélgetnek, és megpróbálják egyszerűsíteni azt a tárgyalási szöveget, amit majd Párizsra készítenek, persze nem szeretném én Párizs sikerét megkérdőjelezni most, júniusban, de hogy milyen érzések fogalmazódnak meg. Én

csak azért kérdezem ezt, hogy nehogy a 86 oldalról 22-re való csökkenésben pont a lényegi 64 oldal vesszen el. Tehát most milyen hangulatban telik, optimista vagy kevésbé optimista légkör uralkodott az egyeztetések folyamán?

Az igazgatóhelyettes úr előadását pedig nagyon szépen köszönöm. Sokat szoktuk mondani a „Gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan!”, szinte már elcsépelet mondatot, de ahogy az ön előadásából is kitűnt, ez nagyon is igaz. Tehát nemcsak hogy települések, hanem még ennél is kisebb közösségek azok, amelyek – megismerve a helyzetüket, a lehetőségeiket – maguk tudják ezt a folyamatot mégiscsak irányítani.

Három kérdést szeretnék megfogalmazni önnek, amelyek részben ehhez kapcsolódnak, részben egy kicsit kitekintőek.

Az egyik, hogy „a dekarbonizáció fő eszközei Magyarországon” felsorolásban szerepeltek a demográfiai folyamatok. Ez mit jelent pontosan?

Illetve „a kibocsátás fő pontjai” hármasban az egyik a közlekedés volt, és a megoldási lehetőségek, eszközök között az energiahatékonyság volt felsorolva, a megújuló energia és az atomenergia alkalmazása első helyen. Azt szeretném kérdezni, – gondolom én, hogy a közlekedés az egyéni közlekedést is jelenti, tehát nem a tömegközlekedést –, hogy mennyiben nyújthat lehetőséget az alkalmazkodásra a tudatformálás, az energiafogyasztási szokásoknak a megváltozása vagy megváltoztatása. Ha minden fejben dől el, akkor mégis egyénenként is és közösségként is tehetnénk ellene, mert a legjobb és legtakarékosabb energia, azt hiszem, az, amit nem használunk el.

A harmadik kérdésem pedig a települési alkalmazkodási barométerhez kapcsolódik, lehet, hogy én nem értettem pontosan. Hogyan is tudnak a települések, a településvezetők ehhez csatlakozni? Ha én most kimegyek az ajtón, és fölhívok három polgármestert vagy tizenhármat, hogy ezt hallottam, és ők felelős településvezetőként szeretnének eljárni, akkor mi ennek a módja? Köszönöm szépen. És köszönöm szépen az előadásokat.

ELNÖK: További kérdések, észrevételek? *(Nincs jelzés.)* Nincsenek. Akkor első körben kérjük helyettes államtitkár urat, illetve igazgatóhelyettes urat az elhangzott kérdések megválaszolására.

Hevesi Zoltán Ajtony válasza

HEVESI ZOLTÁN AJTONY helyettes államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Köszönöm. A bonni hangulatra reagálnék. Igazából úgy érezzük, hogy miközben említettem, hogy technikai egyeztetés volt az anyag tömörségét illetően, hiányoltuk a politikai döntések előkészítését, a megfelelő mélységű előkészítését. Úgy gondoljuk, hogy a következő, a New York-i etap lesz az, ahol már áttörés érhető el ezen a fronton, ahol már politikailag is meg fognak nyilvánulni azok az irányok a legnagyobb kibocsátók részéről is, akiket eddig még vártunk, de nem nyilvánítottak ez irányban kellő mélységű akaratot, gondolok itt Kínára, az Egyesült Államokra, Oroszországra vagy akár Kanadára. Szépen lassan haladunk, de ezt megszoktuk az ilyen jellegű tárgyalásokkor.

A tömörség kérdése egy nagyon fontos kérdés. Nem véletlenül történtek most csak technikai módosítások, a felesleges duplikációkat kellett kivezetni az anyagból, illetve a nem lényegi területet kellett kigyomlálni annak érdekében, hogy egy tömör anyag születhessen. A tömörség azért lesz fontos, mert mi úgy látjuk, hogy a tömörség lesz a garancia arra, hogy egy jogilag kötelező érvényű megállapodás szülessen Párizsban a részes felek részéről. Ez azért garancia, mert politikai döntésekről fogunk beszélni, és amíg az anyag több száz oldalas vagy akár 70 oldalas, és túl részletes

szakmailag, a politikai döntés nem fog megszületni. Már volt ilyen tapasztalat egyébként Koppenhágában, amikor egy 120 oldal meghaladó anyagot kaptak meg a politikai döntéshozók, elvesztek a részletekben. Tehát fontos munka, technikai részeknél tartunk, de ahhoz, hogy tényleg egy jogilag kötelező érvényű megállapodás kerüljön aláírásra a részes felek részéről, ezt a tömörséget meg kell hogy követeljük, csak így tudnak majd a felek döntést hozni.

Most még optimisták vagyunk. Szerintem New York után, ha ott nem születik meg egy áttörés nem az EU részéről, hanem az említett államok, részes felek részéről, akkor elkezdhetünk azon gondolkodni, hogy mennyire kell nekünk egyébként a már 2014 végén kitűzött EU-s célokat felülvizsgálni, akár emelni az ambíció szintjén, vagy csökkenteni, mert az említett tagállamok nem fognak olyan kötelező vállalásokat tenni, amivel egyébként úgy gondoljuk, hogy a klímaváltozás elleni küzdelemben átütő sikert tudunk globálisan elérni. Köszönöm szépen.

Dr. Pálvölgyi Tamás válasza

DR. PÁLVÖLGYI TAMÁS igazgatóhelyettes (Nemzeti Alkalmazkodási Központ): Köszönöm szépen. Három kérdés volt, a demográfia, a közlekedés és a tab.

Demográfia. Itt viszonylag könnyű helyzetben voltunk, legalábbis a kiinduló adatok vonatkozásában, ugyanis a Központi Statisztikai Hivatalnak vannak hosszú távú demográfiai prognózisai. Ezek nem egy rózsás képet festenek, tehát demográfiai szempontból ez egy eléggé borúlátó kép, és bár nem szorosán tartozik a mai bizottsági ülés napirendjéhez, de mégis itt meg kell említeni a nemzeti fenntartható fejlődési keretstratégiát, illetve annak az aktuális felülvizsgálatát, ami nagyon hangsúlyosan kezeli a demográfiai kérdést. Nos, a demográfiai kérdés a dekarbonizáció vonatkozásában azt jelenti, hogy kevesebb állampolgár valószínűleg kevesebb fogyasztás, kevesebb villamosenergia-fogyasztás, lehet, hogy a háztartások számában is jelentkezik, tehát, amit a demográfia kapcsán azon az ábrán látott, szerencsére mértékét tekintve nem összemérhető akár az energiagazdasági, akár a más ágazatokban elérhető kibocsátáscsökkentéssel.

A közlekedés nehezebb ügy. Az egyik legneuralgikusabb terület a dekarbonizáció szempontjából, és ennek két oka van. Az egyik ok sajnos visszavezet az első diámra, az igényekre. Magyarországon az ezer lakosra jutó gépkocsiszám nem éri el a négyszázat; személygépjárműről beszélek. Ugyanez az érték Belgiumban nyolcszáz fölött van. Az a kérdés – és ez társadalmpolitikai kérdés is vagy talán politikai is –, hogy lehetséges-e egy olyan hosszú távú jövőképet vázolni az állampolgáraink elé, ami nem teszi lehetővé elérni azt a szintet – most az ezer lakosra jutó gépjárműről beszélek –, amit a tőlünk fejlettebb országok már elértek. Ez egy nagyon súlyos kérdés, amire mi HDÚ-műhelyként természetesen nem tudtunk választ adni.

Talán említenem kellett volna, hogy a dekarbonizációs útiterv számai mögött egy nagyon hosszadalmas és széles körű szakértői egyeztetés nyugodott. Létrehoztunk öt munkacsoportot, az öt munkacsoport egyike a közlekedési volt. Ezekben a munkacsoportokban a hazai szakpolitika, illetve tudományterület kiválóságai foglaltak helyet, és arra kértük őket megfelelő moderálás és vezetés mellett, hogy számokat produkáljanak, de nem CO₂-t kértünk tőlük, hanem ágazati indikátorokat. Ezek természetesen becslések, nagyon durva becslések. Mentségünkre szolgáljon, hogy más országokban sem csinálják másképp, tehát olyan modellezői háttér, ami 2050-ig kitekintve képes lenne leírni a gazdaság, a társadalom és az üvegházhatású gázok kibocsátásának az egymásra hatását, ilyen komoly modell nincsen; komolytalan van, de komoly, tehát általában szakértői módszerekkel alkotják meg a forgatókönyveket.

Nos, summa summarum, a kérdésben foglalt kritikával egyetérték, hogy a közlekedés vonatkozásában a hazai dekarbonizációs útiterv mutathatna nagyobb ambíciót. Azonban itt látni kell azt, hogy a HDÚ mögött van egy több ágazaton átívelő összkormányzati konszenzus. Nagyon nehéz volt ezt a konszenzust létrehozni, és nagyon pillanatnyi is volt, és pont a közlekedés az a terület, ahol nagyon sok olyan érdek ütközik össze, ami nehezítette a konszenzust, és most egyszerű dolgokra gondolok, mondjuk, a magyarországi autópálya-fejlesztés várható jövőképe. Hány kilométer autópálya fog épülni 2030-ig? Ha egy zöld szemléletű szakértőt kérdezek meg, akkor azt mondja, 50. Ha egy autópálya-fejlesztésben járatos szakembert, akkor azt fogja mondani, 1500 vagy 3000. Tehát egészen különböző megközelítések lehetségesek.

Ebből következik, hogy a közlekedési területen – most ezt a diát nem mutattam be, de van erről is ábránk – 2030-ig a közlekedési ágazat üvegházhatásúgáz-kibocsátása Magyarországon emelkedni fog, és csak 2030-at követően kezd majd el csökkenni. Nyilván itt fontos lesz látni, hogy azok a törekvések, amelyek az e-mobilitás, az elektromos autók elterjesztése kapcsán most szárba szökkennek, hova fejlődnek. Mert egy intenzív e-mobilitás segíthet ezen a képen. Természetesen mi számoltunk az e-mobilitással, de kisebb e-mobilitási növekedéssel számoltunk, mint amennyi most látszik. Tehát nyilván, amikor majd a jövőképek pontosításra kerülnek, akkor itt egy nagyobb ambíciójú pályát is föl lehet rajzolni.

A harmadik kérdés a települési alkalmazkodási barométerre vonatkozott. Mi nagyon örülnénk, ha minél több önkormányzattal, településsel fölvehetnénk a kapcsolatot, és úgymond ebben a kísérleti üzemmódban, ahol most vagyunk az alkalmazkodási barométerrel, tehetnénk egy próbálkozást. Van egy partnerünk, a Klímabarát Települések Szövetsége, együttműködési megállapodás van a szövetség és az intézet között, ők segítenek minket abban, hogy partnerek legyenek az önkormányzatok, illetve a polgármesteri hivatalok.

Azt szeretnénk elkerülni, hogy ezt a terjedelmes kérdőívet, ami egyébként nem számokat kérdez a településvezetőktől, inkább a település általános helyzetére, lehetőségeire, iparfejlesztésére, területhasználatára, infrastrukturális hálózatára irányuló kérdések vannak, de ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása valószínűleg teammunkát igényel, tehát nem elegendő, hogy a jegyző vagy a polgármester kitölti. A kezdeti tapasztalatunk az, hogy azok a kérdőívek sikerülnek jobban, ahol a szakértőnk jelen van. Tehát ahol nem úgy történik távmunkában a kérdőív kitöltése, hogy kiküldjük a kérdőívet, jó, kitölti valaki, és visszaküldi, valószínűleg több lesz benne a hiány, több lesz benne a nem értelmezhető válasz, és hasznosabbnak látjuk azt, hogy szakértői részvétellel, egy csoportmunka keretében kerüljön kitöltésre a dolog. Ezt nyilván a településvezetők nem szokták annyira szeretni, hiszen ehhez az kell, hogy néhány órát rááldozzanak, lehet, hogy több munkatársnak részt kell ezen vennie, tehát ez még további finomítást igényel, hogy hogyan tudjuk a polgármesteri hivatalok rendszeres és rendes munkavégzésébe beilleszthető módon kitöltetni ezeket a kérdőíveket. Bármilyen javaslatot, ötletet nagy örömmel veszünk ezen a téren. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Van-e további hozzászólási szándék, észrevétel? *(Nincs jelentkező.)* Ilyet nem látok. Miután nincs módomban arra, hogy a levezető elnöki feladatokat átadjam, ezért nézzék el számomra, hogy néhány percig még igénybe fogom venni a tisztelt bizottság és a meghívott vendégeink türelmét és idejét.

Van egy nemzetközi rangsor arra vonatkozóan, hogy a különböző országok által végzett, klímaváltozás elleni tervezett vagy spontán beavatkozások és történések milyen mértékben változtatják meg az éghajlatra, a földi légkörre káros

üvegházhatású gázok kibocsátásának mértékét. Magyarország ezen a pozitív listán, amelyen az a legjobb egy ország számára, ha minél előbb helyezkedik el, a 14. helyen áll. Az első három helyet nem adják ki, mert azt varázslatnak tartják. Tehát a 14. helyen állunk, ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a 11. Magyarország. Lehetne jobb is, ha a politikai elkötelezettségünk a problémakör kezelésére erőteljesebb lenne, ugyanis a kedvező helyünk hátterében a legfontosabb mérőszám az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenése az elmúlt 25 esztendőben.

A jelenlévők azért tisztában vannak azzal, hogy a 40 százalékos üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkenése, amely Magyarország esetében bekövetkezett, elsősorban a szocialista nehézipar összeomlásával és a szocialista nagyüzemi mezőgazdaság részbeni leépülésével, az állattartás mértékének, arányának a csökkenésével járt együtt, és annak volt a következménye. Ez viszont sok százezernyi magyar munkahely elvesztését is magával hozta.

A másik nagy összetevője ennek a kibocsátáscsökkenésnek a '90-es évek első felében bekövetkezett energetikai reform, elsősorban a fűtési energiaigények kielégítésének hazai szénről vagy lengyel és cseh szénről, a tatai brikettről való átállítása külföldről érkező földgáz felhasználására. A földgáz sokkal tisztább, ennek következtében a kibocsátás is jelentős mértékben csökkent. Ez a kettő együtt – amely egy, a foglalkoztatás területén bekövetkezett és elszenvedett negatív változás, másrészt pedig egy energetikai függőség – volt az ára annak, hogy Magyarország jelentős mértékben csökkentette a kibocsátást, és ennek köszönhetően igen elegáns helyet foglal el ebben a nemzetközi összehasonlításban. Ezzel szemben viszont a globális éghajlatváltozás lokális hatásai alól Magyarország sem tudja kivonni magát. Úgy tűnik, hogy a nemzetközi tárgyalásokon kevésbé veszik figyelembe a tárgyaló partnerek, a részes felek ezt a speciális magyar, illetve közép-európai helyzetet.

Tehát nekünk az elkövetkezendő hónapokban, években, az új nagy, globális keretegyezmény tető alá hozásának időszakában a közép-európai országokkal, elsősorban a kibővített visegrádi országok szövetségével együtt el kell érünk, hogy a jelentős kibocsátáscsökkentés mögötti gazdasági és társadalmi veszteségeinket valamilyen mértékben kompenzálhassuk a nemzetközi új egyezmény megalkotási folyamatának a végére. Ez azt jelenti Magyarország számára, hogy a kibocsátáscsökkentésre való odafigyelés mellett tehát a mitigációt folytatni kell. Vannak még a hazai dekarbonizációs útiterv alapján is további kedvező, csökkentést hozó beavatkozási lehetőségek, de nekünk az alkalmazkodásra kell koncentrálni. Úgy kell csökkentenünk a továbbiakban az üvegházhatású gázok kibocsátását és ezzel együtt az ország energiafelhasználásnak a mértékét, valamint a megújuló energiák részesedésének a növelését, hogy azzal teremtsünk mozgásteret a magunk számára a nemzetgazdaság fejlesztésére, legyen szó modern iparról, legyen szó mezőgazdaságról, mert nekünk vissza kell pótolni az elvesztett munkahelyeket. Ha ez nem történik meg elsősorban a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, az élelmiszeripar területén, akkor nagyon komoly társadalmi problémákat fogunk hordozni, fenntarthatatlan módon, az elkövetkezendő évtizedekben is. Tehát ezért tartom én fontosnak és jelentősnek, hogy a mitigáció mellett a NÉS-2 alapvetően az alkalmazkodás kérdésével is foglalkozni kívánt. Nem akarja megkerülni a kibocsátási kötelezettségek teljesítését, ugyanakkor a további kibocsátáscsökkentésből származó mozgásteret kihasználva fontos az, hogy a megélhetésünkhöz, az itt élő emberek foglalkoztatásához szükséges gazdaságfejlesztéssel együtt járó kibocsátásnövekedést tudjuk ellensúlyozni. Ez egy nagyon fontos szempont.

Még egy nagyon lényeges dologra hívnám fel a figyelmet, van ennek aktualitása, egészen biztos, hogy New Yorkban és Párizsban is elő fog ez kerülni, ez pedig a migrációs kérdés, amely mögött egyrészt a globális éghajlatváltozás, annak

lokális hatásai, a megélhetési feltételek változásai állnak. Itt nemcsak a világ óceánszintjének a növekedésében kell gondolkodni, hanem alapvetően az éghajlat mezőgazdasági tevékenységre és annak következtében élelmezésre, illetve ivóvízellátásra gyakorolt kedvezőtlen hatásaiban is. Tehát nemcsak az emelkedő tengerszintek elől menekülnek, hanem azokból a térségekből is, ahol fizikálisan a megélhetési lehetőségek kedvezőtlenül változnak, és erre fel kell készülnie Európának, fel kell készülnie Magyarországnak is. Ebből ízelítőt látunk ezekben a hetekben és hónapokban is; teszem hozzá, hogy az éghajlatváltozással foglalkozó műhelyek már hosszú-hosszú évekkal ezelőtt, 8-10 évvel ezelőtt is felhívták a figyelmet arra, hogy küszöbön áll egy ilyen globális migráció.

Továbbmegyek: Magyarországon belül területi különbségek tapasztalhatók az éghajlatváltozás irányából nézett kitettség tekintetében is, tehát eltérő mértékben éri a különböző területeket, térségeket az éghajlatváltozás. És azt is látjuk, hogy alapvetően ott éri sokkal negatívabban és súlyosabban ez a változás Magyarország térségeit, ahol jelenleg is elmaradottabb a gazdaság, illetve a szociális, a képzettségi és az egészségügyi helyzet. Ez azt is mutatja, hogy ezekben a térségekben az alkalmazkodásra való képesség is, a természetes alkalmazkodási képesség is rosszabb. Tehát egészen biztos, hogy ott közösségi, politikai beavatkozásokra, közösségfejlesztési, gazdaságfejlesztési, társadalompolitikai beavatkozásokra van szükség, ezért is fontos ez a NATÉR, amely sokkal teljesebb képet tud adni a szükséges intézkedések meghozatala érdekében. Teszem hozzá, én személy szerint örülök annak, hogy az EGTC-alapnak és a Norvég Alapnak van egy olyan szegmense, amely a szentendrei Regionális Környezetvédelmi Központ közreműködésével férhető hozzá Magyarország számára, és azt a NATÉR-projektet, amely egy állami projekt, a Norvég Alapnak ez az ága-boga finanszírozza mintegy 1,2 millió euró értékben. Erre az alapkutatási és eszközfejlesztési tevékenységre ráépítve számos olyan klímavédelmi, kibocsátáscsökkentési és alkalmazkodási program került meghirdetésre a REC részéről, amelyre érdemes felhívni a szélesebb nyilvánosság figyelmét, hiszen a települések számára ad kiváló lehetőséget arra, hogy helyi éghajlat-változási stratégiákat és azokra épülő cselekvési terveket dolgozzanak ki, és azok megvalósítását részben ebből a pályázati forrásból finanszírozhassák.

Végül egyetlen dolgot emelnék ki. A napirendi pont végén képviselőtársaimnak a türelmükért és a közreműködésükért egy-egy példányt szeretnék átadni abból a sorozatból, amely részben a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Nemzeti Alkalmazkodási Központja, részben az FM háttérintézménye, a NAKVI, valamint a Miniszterelnökség mögött működő Nemzetstratégiai Kutatóintézet közös műhelykonferenciájának az eredményeként született meg, ami mögött terepi kutatások álltak felsőoktatási intézmények bevonásával. Ez azt mutatja be, hogy a változó éghajlat közepette hogyan tudnak települések helyi alkalmazkodási stratégiák keretében sikeresen alkalmazkodni úgy, hogy az helyi gazdaságfejlesztéssel, munkahelyek létesítésével, a megmaradási kompetenciák erősítésével is együtt járjon, így betekintést kaphatunk Átány, Rozsály, Túristvándi vagy éppen a székelyföldi Énlaka ez irányú tevékenységébe. Illetve egy záró műhelykonferencia összefoglaló előadásai is megtalálhatóak az egyik kiadványban, amelyből a jelen lévő újságíró kollégának is szívesen biztosítunk egy-egy példányt annak érdekében, hogy vigyük a híret, hogy vannak sikeres helyi műhelyek, közösségek, bátrak, a helyi hősök, akik elindultak, és végzik ezt a tevékenységet önkormányzati közösségi szinten. Bekapcsolódott ebbe a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programja is. Ahol nincsenek meg a közösségi kompetenciák, ott a Máltai Szeretetszolgálat szociális munkásainak, közösségfejlesztőinek a részvételével,

közreműködésével igyekeznek alkalmassá tenni a helyben élőket arra, hogy közösségként vegyék valóban saját kezükbe a sorsuk alakítását, és ez igen fontos.

Ami még fontos lenne – és a kormányzat képviselőinek ezt mindig el szoktuk mondani ebben a bizottságban –, az a jogi akadálymentesítés. Most, amikor egy ilyen kormányzatiadminisztráció-csökkentési folyamat indult el, és lehetőség van arra, hogy javaslatokat fogalmazzunk meg, leporoltuk azokat az anyagokat, amelyeket a bizottság közreműködésével az elmúlt egy évben általunk is felkért szakemberek dolgoztak ki, amelyek apró, alapvetően kormányrendeleti szinten történő változtatásokkal lehetőséget adnak, levegőt biztosítanak ezeknek a helyi közösségeknek, hogy kevesebb adminisztrációval, bátrabban, nagyobb mozgástérrel tudjanak saját magukról gondoskodni, és akár az éghajlatváltozással kapcsolatos helyi alkalmazkodási tevékenységüket is megtervezni és végrehajtani.

Tehát nagy tisztelettel köszönjük a kormány, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium megjelent munkatársainak, helyettes államtitkár úrnak a részvételét, köszönjük a befogadó intézmény igazgatóhelyettesének az előadását, köszönjük a kérdéseket és a kérdésekre adott válaszokat. Ezzel az első napirendi pont lezárásra kerül.

A víziközmű-szolgáltatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló T/4821. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Áttérünk a 2. napirendi pont tárgyalására, amely a víziközmű-szolgáltatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat részletes vitája. A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium részéről továbbra is Hevesi Zoltán Ajtony helyettes államtitkár úr, illetve dr. Sebestyén Balázs Péter, a kiemelt közszolgáltatások referense áll rendelkezésünkre.

Megnyitom a részletes vita első szakaszát a törvényjavaslat határozati házsabály 44. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálatára, miszerint megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségének, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe.

Tisztelettel kérdem a kormány részéről megjelent előadókat, hogy kívánják-e röviden összefoglalni a törvénytervezet legfontosabb részeit. *(Hevesi Zoltán Ajtony bólint.)* Igen. Megadom a szót.

Hevesi Zoltán Ajtony hozzászólása

HEVESI ZOLTÁN AJTONY helyettes államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Köszönöm a szót, elnök úr. A törvényjavaslat módosításának a célját szeretném röviden bemutatni annak érdekében, hogy lássuk, hogy miért kellett ehhez a törvényhez hozzányúlni, hiszen ez egy 2013-as törvény. E törvény célja, hogy a Vksztv.-ben előírt jogalkalmazási feladatok ellátását elősegítse, másrészt hogy a víziközmű-szolgáltatásban megteremtse a lehetőséget az energetikai közszolgáltatásban már alkalmazott, különdíjas szolgáltatásokra vonatkozó, hatósági árképzésre.

A célokról részletesen. Egyrészt a jelen módosításokkal megteremtjük a járási hivatal törvényes adatkezelésének a lehetőségeit, illetve az eljárás hatékonyságát javító eljárási szabályokat állapítunk meg. A módosítók a megvalósítás stádiumában lévő víziközmű-beruházások esetében a víziközmű-szolgáltatók számára véleményezési és javaslattételi jogot biztosítanak annak érdekében, hogy a legkisebb különbség elvét tudjuk alkalmazni a beruházás műszaki-tartalmi kialakításnál, illetve a beruházás lebonyolításánál.

A legnagyobb szabályozatlan területen – és talán ez a neuralgikus pontja a jelenlegi módosító csomagnak – újraszabályozza a korábban nem nyújtott szolgáltatások területét. Lényegesen, 45 napra rövidíti az új beruházással létrejövő vízi közművek esetében alkalmazható díjak hatósági megállapításának eljárását. Itt egy nagyon bonyolult eljárásrend volt, ennél jóval hosszabb eljárási határidővel tudott dolgozni a MEKH, így most ez 45 napra rövidül. Ez megoldást nyújthat egyébként a jelenleg befejezés alatt álló KEOP-os szennyvíz-, illetve ivóvízes projektek esetében is.

Jelen módosítással megoldást nyer az is, hogy ne minősüljön bírsággal fenyegetett, engedély nélküli szolgáltatási tevékenységnek az átmeneti időszak alatt végzett ideiglenes szolgáltatás tevékenysége, tehát amíg nincs meg az engedély, addig is egy jogszerűen működő szolgáltatás működhessen.

Módosítja ez a csomag a rezsicsökkentés végrehajtásáról szóló törvényt, és az egységes közszolgáltatói számlaképről szóló törvényt annak érdekében, hogy a jogszabályok hatálya az új átmeneti díjakra is kiterjedhessen. Ugyanakkor lehetővé teszi ez a módosító csomag, hogy a 2015-ben befejezendő, uniós forrásokból megvalósuló víziközmű-projektek megnyugtatóan lezárulhassanak, és már a műszaki átadást követően az üzemelés a jogszabályok szerint működhessen, és erre az átmeneti időszakra – mint már említettem – díjat tudjon szedni az üzemeltető.

Ezek voltak a fő célok, amiket szerettünk volna ismertetni. A törvényjavaslat a víziközmű-szolgáltatás számos akut és sürgető problémáját kívánja, úgy gondoljuk, megoldani, ezért kérem, hogy a törvényjavaslatot a Fenntartható fejlődés bizottsága támogassa. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen az előterjesztő kiegészítését. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy kíván-e valaki hozzászólni a részletes vita ezen szakaszában. (*Heringes Anita jelentkezik.*) Heringes Anita képviselő asszony!

Hozzászólások és határozathozatalok

HERINGES ANITA (MSZP): Köszönöm szépen a szót. Lennének kérdéseim. Gondolkodott-e a tárca azon, hogy amíg az többi európai tagállamban a vízóracsere, a vízmérők cseréje akár 10-20 évente lehetséges, addig nálunk ez sokkal gyakrabban megtörténik? Évenként 2 milliárd forintba kerül ez a csere. Gondolkodtak-e azon, hogy mind a lakosság szempontjából, mind a szolgáltatók szempontjából könnyítsék meg az életet? Merthogy a szolgáltatók is azt mondják, hogy nem vész el annyi víz azzal, ha csak 10 évente vagy meghosszabbított időszakban cserélnénk le a vízórákat. Szerintem ez mind a lakosság szempontjából, mind a szolgáltató szempontjából előnyösebb lenne. A hossz alapján vetik ki most a közműadót, és ez a víziközmű-szolgáltatókra is sokkal nagyobb terhet ró, mint más szolgáltatókra.

Az is jól látszik, hogy azon közműszolgáltatóknak, amelyeknek egy rövid szakaszon sok szolgáltatási helyük van, kevesebbet kell ilyen szempontból befizetni, és így jobban tudnak kijönni; amelyek meg sok kistelepülésen kell hogy szolgáltatassanak, azok sokkal rosszabbul járnak.

Azt is szeretném megkérdezni, hogy – ha a víziközmű-ágazat eredményessége szempontjából nézzük – egyre több víziközmű-szolgáltató veszteséges jelen pillanatban, és ez nem okoz-e gondot vagy kárt a lakosoknak. Hiszen ha nincs pénz a karbantartásra, az eszközök cseréjére, több ember felvételére vagy az ő rendes megfizetésükre, akkor az, véleményünk szerint, a szolgáltatás rovására tud menni, amit, bárhogyan nézzük, már az emberek is meg fognak érezni.

Ha ezekre kaphatnék választ, azt nagyon szépen megköszönöm.

ELNÖK: Még mielőtt továbbmennénk a vélemények ismertetése irányába, szeretném megkérdezni, hogy kérdés van-e még. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, akkor megkérjük a helyettes államtitkár urat, hogy szíveskedjen az elhangzott kérdésekre válaszolni.

HEVESI ZOLTÁN AJTONY helyettes államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Köszönöm a szót. Röviden megpróbálnék válaszolni az elhangzott kérdésekre.

Vízmérőcsere: azt kell mondanom, hogy ez egy NGM-hatáskör, a Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal az, amelynek ez ügyben el kell járnia. Felmerült ez a kérdés, de a döntés mindenféleképpen a Nemzetgazdasági Minisztérium hatáskörébe tartozik.

A közműadóval kapcsolatban: különböző szolgáltatási szektorok, így a víziközmű-szektor átszervezésével kapcsolatban is vannak kormányzati szándékok. Ezen szándékok mentén a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium is kidolgozta azokat a javaslatokat, amelyek alapján esetlegesen lehet a szektor terhét csökkenteni, ezzel még biztosabbá tenni az ellátásbiztonságot. Ugyanakkor azt el kell mondanunk, hogy a jelenlegi rendszerek lehetőséget adnak arra a közműszolgáltatóknak, hogy a pótlásokat, illetve az amortizációt a befolyt díjából, illetve az esetleges kompenzációkból fedezni tudják.

A közműadóval kapcsolatban azt is el kell mondani, hogy ez szintén mint adó a Nemzetgazdasági Minisztérium hatásköre, de abban az esetben, mint mondtam, amikor a kormány mind a hulladék-közszolgáltatási szektorban, mind pedig a víziközmű-szektorban átalakításban gondolkodik, akkor azt kell mondani, hogy eszköz lehet például a közszolgáltatási adók felülvizsgálata is annak érdekében, hogy egy szilárd és nem ráfizetéses rendszert működtethessünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most képviselői vélemények megfogalmazására van lehetőség. *(Jelzésre:)* Bartos Mónika!

BARTOS MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a lehetőséget. A többségi véleményt ismertetném. A bizottság megállapítja, hogy a víziközmű-szolgáltatással összefüggő, egyes törvények módosításáról szóló T/4821. számú törvényjavaslat megfelel a határozati hárszabály 44. § (1) bekezdésében foglalt alaptörvényi, jogi és szakmai követelményeknek.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény első átfogó módosítása az egyes energetikai tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi CCXXVII. törvény keretében valósult meg. Részben e módosítási folyamat, részben pedig jogalkalmazási tapasztalatok is felhívták a szereplők figyelmét arra, hogy a törvény továbbra is kisebb hiányosságokkal és koherenciazavarokkal terhelt, és szükségeszerű a szabályrendszer ismételt korrekciója. Továbbá a hatálybalépést követően olyan új szabályozások születtek, amelyekre a hatályos jogszabály nem ad megfelelő választ. Az utólagos hatásvizsgálat során szerzett tapasztalatok alapján egyrészt a jogalkalmazási feladatok elősegítése, másrészt a törvény fogalomrendszerének további egységesítése és pontosítása, valamint a szabályozási céllal össze nem egyeztethető rendelkezések hatályon kívül helyezése a cél. Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Heringes Anita jelentkezett hozzászólásra.

HERINGES ANITA (MSZP): Éppen ezért kisebbségi véleményként szeretném megfogalmazni ezeket a felvetéseket, bár nem az önök minisztériumához tartozik jó

pár kérdés, de attól függetlenül, azt gondolom, ha már hozzányúlunk a víziközmű-szolgáltatási szektorhoz, akkor egyben kellene ezeket a problémákat megoldani, ha tudjuk, hogy ezek a problémák fennállnak. Úgyhogy amennyiben a levezető elnök úr engedélyezi, nem mondom el ezeket a problémákat újra, de ezt kisebbségi véleményként szeretném megfogalmazni, hogy minél hamarabb megoldódjanak ezen jellegű problémák a szektorban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. További hozzászólási szándékot nem látok. A részletes vita ezen szakaszát lezárom.

Áttérünk a második szakaszra. Kérdezem, hogy bizottsági módosító indítvány benyújtására van-e valakinek javaslata. *(Nincs jelentkező.)* Ilyet nem látok. A második szakaszt is lezárom.

Megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben a bizottságunk dönt a részletes vita lezárásáról, valamint a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról.

Kérdezem a bizottságot tehát, hogy lezárja-e a részletes vitát. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy nyolc egyhangú igen szavazattal a részletes vita lezárásra került.

Most pedig a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról szavazunk. Aki támogatja, az szíveskedjen jelezni kézfeltartással! *(Szavazás.)* Hat igen szavazat. Aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Egy nem szavazat. Aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Egy tartózkodás. A bizottság a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról többségi támogató döntést hozott.

Kérdezem a bizottságot, hogy kíván-e előadót kijelölni, aki a bizottsági jelentést az Országgyűlés ülésén ismerteti. *(Nincs jelentkező.)* Úgy látom, hogy nem. Tehát írásban fogja a bizottság előterjeszteni az álláspontját.

Kérdezem, hogy a kisebbségi véleményt kívánja-e valaki ismertetni. *(Jelzésre:)* Heringes Anita fogja ismertetni a bizottság kisebbségi álláspontját.

Köszönöm az előterjesztők részvételét. A napirendi pontot lezárom.

**Egyes törvények vízgazdálkodási és tűzvédelmi tárgyú, illetve közszolgáltatás ellátásával összefüggő módosításáról szóló T/4822. számú törvényjavaslat
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)**

Áttérünk a harmadik napirendi pont tárgyalására, az egyes törvények vízgazdálkodási és tűzvédelmi tárgyú, illetve közszolgáltatás ellátásával összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat részletes vitájára.

Tisztelettel köszöntöm dr. Magyariné dr. Nagy Edit helyettes államtitkár asszonyt, dr. Bódi József urat, Kolossváry Gábor urat és Kléber Adriennét. Köszönjük szépen a megjelenést.

Megnyitom a részletes vita első szakaszát, amelyben ismételtén azt vizsgáljuk, hogy a törvénytervezet az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek eleget tesz-e, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe. *(Kepli Lajos távozik az ülésről.)*

Tisztelettel kérdezem az előterjesztő nevében megjelent helyettes államtitkár asszonyt, hogy kívánja-e röviden összefoglalni a törvénytervezet lényeges elemeit. *(Dr. Magyariné dr. Nagy Edit: Köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! A kérdése első felére a válaszom az, hogy igen, egyetértünk. A második, hogy összefoglaljam-e: amennyiben a bizottság igényli.)*

ELNÖK: Azt kérnénk, hogy 2-3 percben legyen szíves összefoglalni. Legyen szíves megvárni, amíg a mikrofon odakerül.

Dr. Magyariné dr. Nagy Edit hozzászólása

DR. MAGYARINÉ DR. NAGY EDIT helyettes államtitkár (Belügyminisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Az önök előtt fekvő törvényjavaslat, illetve törvénymódosítási javaslat három fő elemet tartalmaz. Az egyik a vízgazdálkodással kapcsolatos törvény módosítása, ami a belterületen történő csapadékvíz-gazdálkodás szabályainak egyértelműsítésére tesz javaslatot, továbbá a megfelelő öntözővíz biztosítására és a víztovábbítást akadályozó művek állami üzemeltetésére tesz javaslatot. Itt szeretném hangsúlyozni, hogy nem állami tulajdonba vételről van szó, hanem csak az üzemeltetéséről. Továbbá a vízügyi szakmai követelmények ellenőrzését a vízügyi igazgatósághoz telepíti azért, hogy megfelelő színvonalú szakmai kontroll legyen ezeknek a vízműveknek a működtetése felett.

Új felhatalmazó rendelkezést is tartalmaz a javaslat, amely a vízgazdálkodási bírság kiszabásának eseteit és a bírság mértékét tartalmazza, az új felhatalmazás pedig a bírság kiszabása során alkalmazandó szempontrendszer és a bírságmegfizetés módjának részletszabályait határozza meg, illetve ad felhatalmazást a kormánynak ezek kidolgozására.

A második kiemelendő rész a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről szóló törvény módosítása, amely célja az uniós és hazai szabályok koherenciájának, összhangjának megteremtése.

A harmadik egysége a törvényjavaslatnak az egyes közszolgáltatások ellátásáról és ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló törvény további módosítását tartalmazza. A települési önkormányzat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás helyreállítása érdekében ezeknek a kötelezettségeknek a fenntartása mellett azt írja elő, hogy a közszolgáltatás helyreállításáig, de legfeljebb a végrehajtási kormányrendeletben meghatározott időtartamig kerülhet sor a kijelölt közérdekű szolgáltató általi ideiglenes ellátásra. Röviden ezt tudnám elmondani az önök előtt fekvő törvényjavaslatról. Természetesen, amennyiben kérdés van, arra válaszolunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Kérdezem a bizottság tagjait, hogy a vita jelenlegi szakaszában kíván-e valaki hozzászólni. *(Herings Anita jelentkezik.)* Heringes Anitaé a szó.

Hozzászólások és határozathozatalok

HERINGES ANITA (MSZP): Köszönöm szépen. Több kérdésem is lenne. Itt minden olyan területet érintünk lassan ebben a módosításban most, ami egyszer majd a katasztrófavédelemhez kerülhet, ha maga a szolgáltató nem tudja ellátni a szolgáltatást. Tudjuk, hogy például a kéményseprőszektor is ilyen. Azt láttuk, hogy a katasztrófavédelem költségvetését 0,9 milliárddal növelték, a kéményseprőszektor, ha hozzájuk kerül, az 6,5 milliárd. Hogyan lehet megoldani 0,9-ből a 6,5-et? Ez lenne az egyik kérdésem.

A másik pedig, hogy a hulladékgazdálkodásban most a probléma valós, fennáll, egyre többször elmondtuk, hogy a hulladékgazdálkodó cégek már nem nagyon tudják fenntartani magukat ebben a helyzetben, ahogy most vannak. Viszont az a megoldás, hogy csak kitoljuk azt, hogy a katasztrófavédelem hosszabb időre jelölheti ki legtöbbször ugyanazt a szolgáltatót, mert nagyon mást nem tud kijelölni, ez megoldja-e a szektor problémáját? Mert szerintünk nem, hanem szerintünk

alapvetően kellene a szektor problémáit újragondolni, hogy egy fenntartható rendszer tudjon megvalósulni.

Szerintem az, hogy átvesz lassan mindent a katasztrófavédelem, és szegények már tényleg lassan mindenhez értenek, vagyis nekik kell érteni ahhoz, hogy kit jelöljenek ki, az nem biztos, hogy egy jó megoldás. Ezért kérdezem, hogy nem lehetne-e, hogy a hulladékgyűjtést, a víziközmű-szolgáltatást, a kéményseprést újragondolnánk, és egy olyan rendszert hoznánk létre, amely fenntartható, és nem mindent a katasztrófavédelem lőcsölnék rá. Köszönöm.

ELNÖK: Kérdést kíván-e még valaki megfogalmazni? *(Nincs jelzés.)* Úgy látom, hogy nem, így megkérjük helyettes államtitkár asszonyt, szíveskedjen az elhangzott kérdésekre válaszolni.

DR. MAGYARINÉ DR. NAGY EDIT helyettes államtitkár (Belügyminisztérium): Köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Az első kérdésre a válaszom az, hogy nem véletlenül halasztódott a kéményseprőkkel kapcsolatos törvény az őszi ülészsakra. Nyilvánvalóan azért, mert a kormány keresi azt a legjobb megoldást – és folyamatosan keresi, dolgoznak ezen a megfelelő szakterületek –, amely mind a hulladék, mind a kéményseprés, mind a vízgazdálkodás problémájára megpróbál választ adni. Természetesen, ha ősszel a kéménysepréssel kapcsolatos kérdés ismét a parlament által tárgyalásra kerül, addigra már látjuk azokat a lehetőségeket, megoldási módokat, amelyeket esetleg ma még nem vagy nem pontosan látunk, és nyilvánvaló, hogy az ennek végrehajtásához szükséges összeget akkor a kormány biztosítani fogja.

A második kérdésre válaszolva azt tudnám elmondani, kapcsolódva az első kérdésre adott válaszomhoz is, hogy továbbra is keressük azokat a megoldási lehetőségeket, amelyek megnyugtatóan rendezik ezt a kérdést. Pillanatnyilag 34 önkormányzat az, amely csatlakozott ehhez a megoldáshoz, illetve 34 önkormányzatnál július 1-jével helyreáll az a rend és szolgáltatás, ami biztosítja a hulladék elszállítását és a hulladékkal való gazdálkodást. Természetesen ez is ebbe a komplex körbe tartozik, amin a kormány, illetve a megfelelő szakterületek dolgoznak. Reményeink szerint őszre, illetve ebben az évben ennek megoldására megnyugtató válasz születik. Köszönöm.

ELNÖK: Van-e valakinek még kérdése? *(Heringes Anita jelentkezik.)* Úgy látom, hogy Heringes Anita képviselő asszonynak van.

HERINGES ANITA (MSZP): Az a kérdésem lenne – mivel, ugye, július 1-jével 34 önkormányzatnál megoldódik –: ma hány önkormányzat van, ahol a hulladék elszállítását a katasztrófavédelem jelöli ki? *(Dr. Magyariné dr. Nagy Edit: 139.)* A helyettes államtitkár asszony 139 önkormányzatot említett. Köszönöm szépen.

Hozzászólásokra van lehetőség. *(Varga Gábor jelentkezik.)* Varga Gábor képviselő úr következik.

VARGA GÁBOR (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! A többségi véleményt szeretném ismertetni az egyes törvények vízgazdálkodási és tűzvédelmi tárgyú, illetve közszolgáltatás ellátásával összefüggő módosításáról szóló T/4822. számú törvényjavaslatról.

A bizottság megállapítja, hogy az egyes törvények vízgazdálkodási és tűzvédelmi tárgyú, illetve közszolgáltatás ellátásával összefüggő módosításáról szóló

T/4822. számú törvényjavaslat megfelel a határozati házsabály 44. § bekezdéseiben foglalt alaptörvényi, jogi és szakmai követelményeknek.

A törvényjavaslat három jogszabályt módosít. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása során pontosítja, hogy az egyes vizek és vízi létesítmények mikor és milyen módon kerülnek a vízügyi igazgatási szervek vagyongazdálkodásába. A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. számú törvény módosításának elsődleges célja a hazai és uniós szabályozás összhangjának megteremtése. E cél érdekében változik a tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés és technológia fogalma. Az egyes közszolgáltatások ellátásáról és az ezzel összefüggő törvénymódosításról szóló 2013. évi CXXXIV. törvény módosítása arra irányul, hogy a hulladékgazdálkodás tekintetében közszolgáltatási szerződés hiányában a katasztrófavédelmi igazgatóság határozata alapján kijelölt közérdekű szolgáltató által ellátott településeken ne csupán 9 hónapig, hanem kormányrendeletben meghatározott időtartamig végezhesse a hulladékgazdálkodást a katasztrófavédelem által kijelölt szolgáltató. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Kisebbségi véleményt Heringes Anita szeretne mondani. *(Heringes Anita közbeszól.)* Elmondta és fenntartja. Köszönöm szépen.

Ebben az esetben az első vitaszakaszt lezárom.

A második szakaszt megnyitom. Bizottsági módosító indítvány benyújtására nem tett javaslatot senki, ezért a második szakaszt is lezárom.

Megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben a vita lezárásról, illetve a jelentés elfogadásáról és benyújtásáról döntünk.

Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. *(Szavazás.)* Hét egybehangzó igen szavazattal a bizottság a részletes vitát lezárta.

A részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról szavazunk. *(Szavazás.)* Hat igen szavazat. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Egy nem szavazat. A bizottság a részletes vitáról szóló jelentést elfogadta, és döntött annak benyújtásáról.

Kérdezem a bizottságot, hogy bizottsági előadót kíván-e a többségi vélemény ismertetésére kijelölni. *(Jelzésre:)* Nem. Ennek megfelelően írásban fogjuk a bizottság véleményét továbbítani.

(Jelzésre:) Kisebbségi álláspont ismertetésére viszont Heringes Anita jelentkezik, és ennek megfelelően a kisebbségi véleményt a plenáris ülésen ő fogja ismertetni.

Tisztelettel köszönöm az előterjesztők szíves személyes megjelenését és közreműködését.

Ezzel a napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Az egyebek napirendi pontban jelezném, hogy megkeresés érkezett a cseh partnerbizottságtól, hogy a 2015. október 12-ei hét alkalmas lehet-e arra, hogy itt Budapesten találkozzanak a Fenntartható fejlődés bizottsága tagjaival. Egyelőre provizórikusan visszajelezhetünk, hogy természetesen rendelkezésre állunk, de az őszi ülésszak kezdetén pontosítsuk ezt a találkozási időpontot.

A második, talán ennél most lényegesebb dolog, hogy ha nem kapunk felkérést napirendi pont megtárgyalására a Házbizottság részéről, akkor ez volt a tavaszi-nyári ülésszak utolsó fenntartható fejlődés bizottsági ülése. Azt kívánom mindenkinek, feltételezve, hogy nem kapunk külön feladatot, hogy a személyes erőforrásait pótolja, gyarapítsa az elkövetkezendő hónapokban fenntartható módon, és nagy tisztelettel köszönöm a személyes megjelenést.

Az ülés berekesztése

A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet vezetőinek, munkatársainak pedig köszönjük azt, hogy a helyet a rendelkezésünkre bocsátották, és a bizottsági ülés előtt lelkiismeretesen bemutatták magát az épületet és az intézet tevékenységét. Ezzel a bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 15 óra 53 perc)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Nánásiné Czapári Judit és Morvai Elvira